

Mánaðarbræv

Sendistova Føroya til Íslands

Juli/august 2017

FUNDIR, TILTØK O.A. Í SEPTEMBER, M.A.:

6. sept. til kunningarfund í Uttanríkisráðnum, har uttanríkisráðharrin kannar um nýggju frágreiðingina um reformering av uttanríkistænastuni.

12. sept. til hátíðarløtu í sambandi við, at Altingið verður sett.

14. sept. vitja Icelandic Fisheries Exhibition 2017 í Kopavogi.

18. sept. vitjan av og samrøða við Sosialin (Eyðun Klakstein).

21. sept. Farewell reception fyri franska sendiharranum.

26. sept. skipar Sendistovan fyri aliráðstevnu og –sølu-stevnu saman við íslenska havbúnaðarfelagnum við m.a. luttøku av:

- 6 føroyskar fyrirkur, ið eru veitarar til alivinnuna
- Fyrilestur um, hvat íslendingar kunnu læra av Føroyum, við Atla Gregersen
- Innlegg frá ísl. forsætisráðharranum og íslenska fiskimálaráðharranum og formanninum í ísl. Havbúnaðarfelagnum
- Pallborðskjak
- B2B ráðstevna

28. sept. virkisvitjan hjá Stofnfiskur, Íslandsbleikja og Laxar.

MÁ FÍGGJARMÁLARÁÐHARRIN VRAKA KRÓNUNA?

Benedikt Jóhannesson, fíggjarmálaráðharri sigur í blaðgrein, at tað er skyldan hjá fíggjarmálaráðharranum at gera tað, sum er best fyri íslendingar. Hann sigur, at tann íslenska krónan hevur óstøðugleika við sær.

Benedikt Jóhannesson sigur, at krónan er, sum einki kann sigast um frammanundan. Broytingar í uttanríkishandlinum og gjaldoyrastreymunum kann hava óhepnar avleiðingar fyri vinnulívið og tað almenna.

»Ein sterk króna hóttir úrslitið hjá fyrirkunum, meðan tær fingur væl burturúr, tá ið krónan var veikari. Størv í nýskapana- og vitanaríðnaði, sum áttu at tryggja eitt fjølbroytt vinnulív, streyma úr landinum. Krónan er ein forðing fyri sunnum handilsviðurskiftum, sigur fíggjarmálaráðharrin.«

Hjá almenninginum er støðan øðrvísi. Aftaná skræðlið var krónan veik og keypiorkan minkaði. Nú er støðan ein onnur. Krónan hevur rokkið sama stig, sum undan 2008. Reallønin er hækkað nógv í Íslandi og avbjóðingin er, at varðveita hana. Krónan hevur óstøðugleika við sær, skapar sveiggj, sum hevur við sær ábyrgdarleysar avgerðir um íløgur og óstøðuga keypiorku. Renturnar eru og verða væl hægri í Íslandi, enn í teimum londum, vit vanligar samanbera okkum við. Hetta er órímligt og hevur við sær óneyðugt stríð í samfelagnum.

Viðreisn (flokkurin hjá Benedikt Jóhannesson) varð settur á stovn fyri at stuðla undir sátt og støðugfesti. Slíkt støðugfesti kann ikki røkkast, uttan við einum støðugum gjaldoyra, sum bjóðar líknandi rentur, sum í grannalondunum. Viðreisn mælir til eitt myntráð, sum skal áseta virðið á krónuni. Nógv lond í Evropa hava nýtt eina slíka loysn í áratíggju, har tey flestu gera tað sum eitt stig til at taka evruna til sín. Eftir skræðlið hildu summir “krónuvinir” at tað fór at taka langa tíð at røkka treytunum fyri at kunna fáa evruna. Tann einasta treytin, vit ikki røkka nú, er ov høgur rentur.

Fíggjarmálaráðharrar í nítjan londum í Evropa hava vrakað teirra gjaldoyra til fyrimuns fyri evruna. Enn fleiri nýta evruna uttan beinleiðis limaskap, ella knýta

gjaldoyrað til evruna. Fíggjarmálaráðharrin hefur skyldu til at veita tann kost, sum er bestur fyri íslendingar.

Nú er stundin komin til at leggja gomlu trúnnu á krónuna til vikis og fáa stöðufesti, har áhugamálini hjá almenninginum og fyrirtøkunum finna saman. Viðreisn velur stöðugfesti, men fyri at røkka hesum, skulu vit ikki vera bangin fyri at fremja broytingarnar, so skjótt sum gjørligt.

Hinvegin er Bjarni Benediktsson, forsætisráðharri, ikki bilsin av hesum sjónarmiði og vísir á samgonguskjalið, har tað m.a. stendur, at hildið verður fram við krónuni sum gjaldoyra Íslands. Vit hava gjørt av at hyggja nærri at peningapolitikkinum við framhaldi av íslensku krónuni, og at hyggja nærri at, hvussu vit kunnu vinna á sveiggunum.

Mynd 1. Bjarni Benediktsson, forsætisráðharri. Bjarni var fíggjarmálaráðharri í undanfarnu stjórn.

Forsætisráðharrin er ikki samdur við fíggjarmálaráðharran um óhepnu íslensku krónuna. Hon hefur tænt okkum til røttu tíð. Krónan spældi veruliga sín leiklut væl og er styrkt í tráð við, at íslenski búskapurin er styrktur. Vit hava øll havt gleði av lágari inflatió, meðan útflutningsvinnan ikki hefur notið gott av henni. Tað er vanligt, tá ið stórir búskaparvøkstur er, at íslenska krónan styrkist mótvegis øðrum gjaldoyrum, sigur Bjarni Benediktsson, forsætisráðharri, ið var fíggjarmálaráðharri í undanfarnu stjórn.

LANDIÐ VIL SELJA ÍSLANDBANKA

Ætlanin er at selja allan ognarlutin hjá landinum í Íslandsbanka og í Arion banka, tá ið umstøðurnar tala fyri tí. Hetta kemur fram í eini nýggjari frágreiðing um eigarapolitikk fyri fíggjarfyrirøkur, sum landið eigur, og er henda góðkend av stjórnini.

Landið eigur partabrøv í fýra peningastovnum, teir eru Landsbankinn, Íslandsbanki, Arion banki og Sparisjóður Austurlands. Ognarluturin hjá landinum í Íslandsbanka er 100%, í Arion banka 13% og í Landsbankanum 98,2%.

Tá tað snýr seg um Landsbankan, verður miðað eftir, at landið eigur ein týðandi ognarlut, 34-40%, í longdini fyri at *“fremja fíggjarligt stöðugfesti og tryggja neyðuga undirstøðukervið”*, sum tað verður nevnt í frágreiðingini. Ognarskapurin í bankanum verður seldur komandi árin, tá tað loysir seg best og tá tað eru hóskaði treytir fyri hesum. Miðað verður eftir at skráseta bankan á partabrævamarknaðinum.

Meira sæst [her](#) (á íslenskum) og frágreiðingin um eigarapolitikkinn sæst [her](#) (á íslenskum)

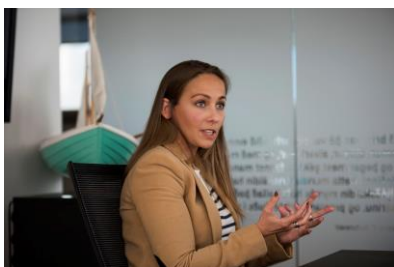
TILFEINGISGJØLDINI HÆKKA UM 100%

Tilfeingisgjøldini fyri fiskiárið 2017-2018 verða 10,5 – 11 mia. ISK (~640 - 660 mió. DKK), sum er ein hækking á góðar 6 mia. ISK (~350 mió. DKK), samanborið við seinasta ár. Økingin í tilfeingisgjøldunum rakar serliga tey smærru og miðalstóru reiðariini í Íslandi hart. Hetta sigur Heiðrún Lind Marteinsdóttir, stjóri í Samtök Fyrirtækja í Sjávarútvegi (SFS), ið svarar til føroyska reiðarafelagið. Heiðrún leggur afturat, at útrokningarnar fyri tilfeingisgjøldini fiskiárið 2017/2018 byggja á eina eldri kanning frá fiskiárinum 2015, ið Hagstova Íslands hefur gjørt. Tískil heldur SFS, at gjaldið ikki endurspeglar rakstrarárið nóg væl.

Sambært Heiðrún, virkar hesin roknileistur ov illa, tí útrokningar, ið vórðu gjørdar fyri 2015, skulu gjaldast árið eftir, í 2016. Trupulleikin er eisini, at árið 2015 var eitt avbera gott ár í fiskivinnuni og eingin veit, um tað endurtekur seg í 2017. Tískil

Mynd 2. Landið ynskir at selja Íslandsbanka.

Mynd 3. Heiðrún Lind Marteinsdóttir er stjóri í Samtök Fyrirtækja í Sjávarútvegi (SFS).

kann upphæddin av fiskivinnugjaldinum hava stóra ávirkan á tær smærru og miðalstóru fyrítøkurnar, tí tær ikki megna byrðina av tilfeingisgjaldinum. Heiðrún heldur tað vera sannlíkt, at nakrar íslenskar fyrítøkur fara at koma í álvarsamar fíggarligar trupulleikar, orsakað av, at tann avsláttur, tær høvdu fingið í veiðigjaldinum, ikki longur er galdandi, og verður ikki longdur til næsta fiskiár.

ÍSLENSKA LAKSAALINGIN KANN RØKKA UPP TIL 130 MIA. ISK

Íslenska laksaalingin kann virka fyri, at 6.000 nýggj arbeiðspláss koma afturat í alivinnuni og kann verða upp til 130 mia. ISK (uml. 8 mia. DKK) og BTÚ økist við 5%. Hetta er spádómurin frá norðurlenska íleggingargrunninum, Beringer Finance, sum hevur mett um møguleikarnar hjá íslensku alivinnuni.

Um íslenska alivirksemin kann økjast enn meira, fer hon at geva uml. 1.1 mia. evrur, ella 8.1 mia. DKK í eykainntøkum til íslensku tjóðina. Sambært nýggju kanningini hjá Beringer Finance, verður hugt at íslenskar laksaaling og teimum møguleikum, sum eru í vinnuni. Um forsøgnin hjá íleggingargrunninum verður veruleiki, kann hugast, at landsframleiðslan hækkar við 5% og verður tá 5-6% av heimsmarknaðinum. Hetta kann samanberast við, at í 2015 var fiskaframleiðsla í Íslandi 8% av landsframleiðsluni. Um so verður, høvdu 6.000 íslendingar fingið starv í alivinnuni. Til samanberingar kann nevast, at um 9.000 starvast innan fiskivinnuna.

Mynd 4. Meting hjá Beringer Finance um inntøkur í íslensku alivinnuni komandi árin.

Íslensk fiskeldi	Stærstu hluthafar	Hluttur
Arnarlax	SalMar	~34%
Ice Fish Farn	Midt-Norsk Havbruk	~60%
Arctic Fish	Norway Royal Salmon	~50%
Laxar	Måsoval	~53%

Mynd 5. Norðmenn hava keypt seg inn í 4 av teimum 5 størstu íslensku alifyritøkunum. Á myndini sæst, hvørjar fyrítøkurnar eru, sum iløgur eru gjørdar í, hvør norsk íleggjarin er og hvussu stórir norsk ognarparturin er. Heimild: Beringar Finance.

TAÐ ER TÓ LANGT Á MÁL Í ÍSLENSKU LAKSAALINGINI.

Arnarlax, sum er ein tann størsta alifyritøkan í Íslandi, metir, at teir fara at slakta umleið 10.000 tons í 2017. Beringer Finance metir út frá spádóminum, at samlaða laksaframleiðslan í Íslandi kann verða 167.000 túsund tons. Um spádómurin verður veruleiki, kann hugsast, at Ísland verður fimta størsta laksaaligtjóðin í heiminum. Knut Erik Løvstad, ið hevur skrivað frágreiðingina fyri iløgu grunnin, greiðir frá, at verkætlanin bert er spádómur og skal takast við fyrivarni, orsakað av, at kg prísurin av laks kann broytast komandi árin. Knut Erik væntar, at íslenska laksaframleiðslan fyri 2018 fer at tvíaldast upp í 21 túsund tons. Fyri árið 2019 verður laksaframleiðslan mett at verða umleið 36 túsund tons og 66 túsund tons í 2020.

Norðmenn hava keypt seg inn í íslensku alifyritøkurnar. Norðmenn hava gjørt iløgur í 4 av 5 teimum størstu fyrítøkunum. Sí mynd til vinstri.

STÓRIR MØGULEIKAR Í ÍSLENSKU ALIVINNUNI

Íslenska alivinnan er í vøkstri og stórir fíggarligir møguleikar eru í vinnuni. Í Íslandi eru tað nakrar alifyritøkur, ið hava klárað seg væl og gjørt iløgur tey síðstu árin, m.a. Arnarlax, Fiskeldi, Háafell og Samherji. Arnarlax er tann størsta av hesum og hevur dagliga framleiðslu av laks alt árið. Samlaða framleiðslan av laks í Íslandi var 8.000 tons í 2016 og verður væntandi umleið 10.000 tons í 2017, ið er ein vøkstur uppá 25%.

Tó at tað gongst væl í alivinnuni í Íslandi, eru politiskar, lögfrøðiligar og lívfrøðiligar avbjóðingar, sum ávirka framgongdina í vinnuni. Serstakliga er tað áhaldandi kjakið millum alararnar og teir aktørar innan fiskiferðavinnuna

Mynd 6. Her síggjast aliokini í Íslandi.

● Laxeldi ● Silungselði ● Bleikja ● Þorskelði ● Hrogn, seiði, kynbættur, eidi ● Senegal flúra

Heimild: Landssamband fiskeldisstöðva

(villlaks), hvørs fíggarlag er at selja fiskiloyvir til frítíðar-laksafiskarar. Vanliga eru tað bøndur, sum eiga og fáa inntøkur burturúr sínum áum. Talan er um uml. 130 áir, har villlaksur verður fiskaður. Árliga virðið av hesum villlaksafiskiskapi er uml. 15 – 20 mia. ISK (~1 – 1,2 mia. DKK). Hetta er eitt gott ískoyti hjá bóndum, sum hava áir, har slíkur fiskiskapur fer fram.

Lívfrøðiliga grundgevingin frá lokalu fiskimonnunum er, at alilaksurin hevur neiliga ávirkan á ættarbolkin hjá uppruna laksinum, sum svimur í firðunum og áunum. Pástandurin hjá fiskiferðavinnuni er grundaður á eina “vandafrágreiðing”, ið gjørd varð, men hon tekur bert fáar tættir við og leggur ikki upp fyri, at átøk kunnu gerast, ið avmarka neiligu ávirkanina. Tó kenna serfrøðingar innan økið lítið til, hvørja ávirkan alilaksurin hevur á villlaksin.

Kjakið millum hesar mótstríðandi partarnar, ávirkar eisini íslenskar politikarar, sum hava ymiskar meiningar um aling. Tískil er umráðandi, at tað verður gjørd ein neyvari kanning av alivinnuni soleiðis, at vinnan kann arbeiða undir tryggum fíggarligum og lívfrøðiligum kørnum, fyri at skapa menning. Her eru lögfrøðiligu karmarnir týðningarmiklir. Íslenska stjórnin hevur í heyst ætlanir um at fremja broytingar í verandi alilóg, ið er frá 2015, har neyðugt er við nágreiningum.

Tað kann væl hugsast, at í framtíðini verður Ísland ein stór alitjóð, og tí skuldu góðir møguleikar verið hjá føroyskum veitarum, at marknaðarført sínar vørur og tænastr í Íslandi.

MENTANARNÁTT Í SENDISTOVUNI OG Í HØRPU

19. august skipaði Sendistovan fyri einari hugnaløtu í sambandi við Menningarnótt 2017. Menningarnótt í Reykjavík er eitt afturvendandi árligt tiltak, har allur býurin er fullur av ymiskum mentanartiltøkum frá morgni til myrkurs. Sendistovan hevur verið partur av Menningarnótt síðan 2011, og í ár bjóðaðu vit inn til opið hús við tónleiki, list og føroyskum mati, og hugnaðu fólk sær við m.a. tónleiki frá Stanley Samuelson og føroyskum mati, ið Marentza Poulsen hevði borðreitt. Tann 15. september eru liðin 10 ár, síðan Sendistovan læt upp, og varð tí gjørt eitt sindur meira burturúr enn áður. Annika Olsen, borgarstjóri flutti fram røðu. Lagið var sera gott í góðveðrinum. Harumframt skipaði sendistovan fyri konsertum í Hørpu við Guðrið Hansdóttur, Stanley Samuelson og Danny & The Veetos. Tiltøkini vórðu sera væl vitjað, umleið 500 gestir á sendistovuni og eini 300 í Hørpu, bæði føroyskir og útlenskir.

SENDISTOVA FØROYA Í REYKJAVÍK
TÚNGATA 14
101 REYKJAVÍK

Tlf. +354 511 3200 T-postur: reykjavik@uvmr.fo
www.uvmr.fo Finn okkum á [Facebook](#)